

Sekelskiftet 1900

Tempot och pulsen i staden stegrades runt sekelskiftet 1900 när nymodigheter som elektricitet, telefon och telegraf blev tillgängligt för allt fler. Stämningen i stadens centrum förändrades också successivt när det nya elektriska ljuset började flöda ur bostads- och butiksfönster. I butikerna började nya importerade varor dyka upp och utbudet ökade kraftigt som en följd av industrialiseringen och graden av mekanisering i tillverkningsindustrin. På gatorna blev trafiken alltmer intensiv när de många nystartade åkerierna med häst och vagn utförde transporter för bland annat textilindustrin, bryggerier och vedhandlare. Även umgängesformerna förändrades delvis när stadens trädplanerade "boulevarder" Allegatan, Yxhammarsgatan och Kungsgatan befolkades med invånare som var ute och flanerade på sin nyvunna, lediga tid. Nya eleganta hotell med restaurang- och nöjeslokaler byggdes och utbudet för nöjeslystna boråsare ökade kraftigt. Några år in på 1900-talet gjorde även biograferna entré och intensifierade nöjeslivet ytterligare. Människors livsfärer, dvs. den omvärld de kunde identifiera sig med, vidgades från den lilla staden till det egna landet, nationen. Telefonen, en effektivare postgång samt inte minst de rikstäckande tidningar och tidskrifter som lästes av allt fler bidrog till detta. Idéer och modetrender inom bl.a. arkitektur och stadsplanering spreds lättare vilket naturligtvis påverkade staden Borås.

Det var framförallt järnvägsnätets utbyggnad som skapade en tid då internationella kontakter blev tätare samtidigt som de nationella strömningarna blev starkare. Järnvägen stärkte även inhemska kontakter och gav utrymme för den nationella marknaden att expandera samtidigt som invånarna i Sverige knöts närmare varandra. Under 1900-talets första decennier gjorde också Borås ledande stadsplanerare, arkitekter och politiker flera resor ut i Europa för att studera hur man där utformade och planerade sina städer. Även genom industrin hade Borås täta och nära kontakter med utlandet och då främst med Tyskland och England vilket fick påverkan på staden som helhet. Det var dock inte alla grupper i staden som tog del i det nya, händelserika livet som levdes i Borås runt sekelskiftet 1900. Det stora flertalet av tidens nyinflyttade invånare hade istället väldiga problem att få vardagen att fungera drägligt. Den snabba inflyttningen skapade en stor bostadsbrist vilket i sin tur skapade en marknad för mindre nogräknade hyresvärdar. Vanliga arbetarfamiljer med ofta 6-8 familjemedlemmar bodde till övervägande del i små lägenheter om ett rum och kök. För att klara den höga hyran tvingades de inte sällan att ha inneboende vilket skapade en enorm trångboddhet. Vatten och avlopp saknades på många håll och leriga gator fungerade som jättelika rännstenar vilket skapade en ohälsosam, stinkande miljö. Textilindustrins hårda villkor med långa arbetsdagar, bullriga arbetsplatser och låga löner gjorde naturligtvis också att livet i arbetarstadsdelarna i allmänhet var mycket hårt.